

Mikko Pousi / Mike Mainman

Lehden perustiedot

Tekemäsi lehti tai lehdet: Mooses

Roolisi lehdessä: päätoimittaja

Minä vuosina teit lehteä tai lehtiä: 1981

Julkaistujen numeroiden määrä, painosmäärät ja ilmestymisajankohdat: 1/1981 200 kpl (tammikuu 1981), 2/81 200 kpl (toukokuu 1981), 3/81 500 kpl (lokakuu 1981).

Asuinkunta lehteä tehdessä: Vehkalahti/Hamina ja Helsinki

Vanhempien ammatit tai yhteiskuntaluokka: Työväenluokka

Lehti

A. Lehden teon aloittaminen

Miksi aloit tehdä lehteä?

Kyllähän kimmoke pienlehden tekemiseen punkista lähti. Kun oli lopulta löytänyt hengenheimolaisia lähion kujilta tai pikkukaupungin kaduilta, niin tuli se fiilis, että kyllä perkele nyt on hypättävä tähän mukaan ja ihan täysillä. Ratsian biisi oli yksi innoittajista: "Älä tyydy siihen, mitä ne sulle syöttää, kun kaiken sen voisit itse tehdä paremmin!"

Ajatus pienlehdestä syntyi jo vuonna 1979, mutta voimistui vuonna 1980, kun punk-herätyksestä oli jo tovi vierähtänyt. Haminassa kuohui punk-huuman jälkimainingeissa tai ainakin meidän mielissä kuohui. Turhaumat olivat päässeet valloilleen ja paikallislehdet kirjoittelivat spraymaaleilla sotketuista patsaista, nuorison riehumisesta ja ymmällään olevista poliiseista. Huhuttiin, että Hymy-lehti olisi tulossa tekemään juttua Haminan nuorista. Joku oli jopa innoissaan: "Hamina vihdoin maailmankartalle - jee jee!" Pienlehden perustaminen oli myös tärkeä henkireikä ja purkautumisväylä, vaikka taustalla oli muutakin. Energiaa pääsi valloilleen nyt aivan uudella tavalla. Monin eri keinoin haluttiin saada "elämää" nukahtaneen ja pystyyn kuolleen ympyräkaupungin kujille.

Lopullinen kipinä taisi syttyä joskus vuonna 1980. Olin lähettänyt Aivopesun Rami Kuusiselle jutun, joka käsitteli juuri nuorison riehumista, energiaa ja angstia. Rami kehui juttua, mutta halusi lähettää mulle hieman lyhennetyn ja stilisoidun version hyväksyttäväksi. Se oli viimeinen niitti! Mun juttuahan ei stilisoida! Nyt oma lehti pystyyn! Painopaikka löytyi pienen haeskelun jälkeen Limekseltä, Helsingin Kruunuhaasta. En muista mistä lehden nimi ihan tarkkaan tuli. Varmaankin haluttiin olla jonkin sortin sanansaattaja ja ihmeiden tekijä. Ekaa Moosesta alettiin kasaamaan kesän ja syksyn 1980 aikana.

Oliko lehdelläsi esikuvia pienlehtien joukossa tai muualla?

Ei meillä varsinaisesti mitään esikuvia ollut, mutta kyllä muilla pienlehdillä oli vaikutusta. Joukkohaudasta muistan ainakin Markku Eskelisen Ankanpalvontaa-jatkiksen, joka inspiroi. Pahkasian jutut vaikuttivat ja

sarjakuvaosastolta Sladdin räävittömyys herätteli omaakin mielikuvitusta. Muista pienlehdistä ainakin Lintua ja Aivopesua oli luettu tarkkaan, joten kyllähän sieltäkin vaikutteita tuli. Muista lehdistä muistan hyvin Uuden Laulun uuden tyylin, joka oli kiehtova sekoitus älyllisyyttä, undergroundia ja tajunnanvirtaa. Jotain samaa halusi tuoda myös Moosekseen, mutta enempi hulvattomalta pohjalta kuitenkin. Pääpointti oli kuitenkin, että vaikka vaikutteitakin tuli, niin olennaisinta oli oma ääni, oma kädenjälki, oma ilmaisu. Mikään ei tule ylhäältä annettuna, vaan kaikki luodaan itse!

Olitko tehnyt aiemmin esimerkiksi koululehteä?

Pienlehdet ja punk olivat nimenomaan irtiotto koulumaailmasta, systeemistä ja muustakin ns. "virallisesta maailmasta" (mm. mediamaailma), joka oli pystyyn kuollut ja täysin out. Varmaankin oli joitakin kouluviritelmiäkin ollut aiemmin, mutta nyt oli nimenomaan tarkoitus vapautua siitä kaikesta, mikä kahlitsee ja avata oman ilmaisan ketsuppipullo tai punajuuripurkki täysin auki.

Millaisella porukalla teitte lehteä? Oliko porukan sisällä työnjakoa?

Päävastuu jutuista ja myös lehden tyylistä oli minulla, mutta jonkin verran työnjako vaihteli kunkin numeron kohdalla. Ensimmäisen numeron ideoinnissa ja suunnittelussa olivat mukana minun lisäksi ainakin Nick Root ja Keith Spider. Toinen numero oli kaikista "demokraattisin". Muutamat jutut syntyivät kollektiivisesti ja myös ideointia tehtiin enemmän yhteisesti. Nick Root oli tiiviisti mukana ja Kreivi S kirjoitti muutaman hieman erityylisten jutuista. Lehden omista valokuvista vastasi Ramona K. Tietysti kuvia haalittiin myös muualta. Hanoi Rocks -haastattelu tehtiin yhdessä Nick Rootin kanssa. Red Roots -juttu oli kollektiivista tajunnanvirtaa. Kolmas numero syntyi täysin minun ja Keith Spiderin yhteistyönä. Minä kirjoitin suurimman osan jutuista, mutta lehden ideoinnissa ja rakenteen suunnittelussa Spider oli tiiviisti mukana. Yhdessä Spiderin kanssa teimme levyarvostelut ja festariraportit. Kaikki haastattelut tehtiin myös yhdessä Keith Spiderin kanssa. Nelosnumeroa (jota ei koskaan julkaistu) kasattiin yhdessä silloisen tyttöystäväni kanssa. Minä kirjoitin jutut ja yhdessä suunniteltiin tyyli. Tyttöystävä teki piirroksia.

Missä lehti kopioitiin? Oliko käytössä valokopio- vai offset-menetelmä?

Kaikki Mooseksen numerot painettiin Limeksen kirjapainossa, Helsingin Kruunuhaassa. Ensimmäinen numero oli kokoa A5 punaisella kannella. Muut numerot olivat kokoa A4 ja kokonaan mustavalkoisella printillä.

B. Lehden muoto ja sisältö

Miten kuvailisit lehteäsi?

Mooses oli eräänlainen pienlehtimaailman kummajainen tai ainakin me itse sitä halusimme olla. Kiihkeimmän punk-ajan jälkeen monet lehdykät alkoivat mielestämme muistuttaa yhä enemmän toisiaan ja punkin "tosikomainen kantaottavuus" kauhistutti. Enemmänkin halusimme olla jonkinlainen kulttuurianarkistinen ja hämmennystä herättävä ilmiö, mutta silti osa pienlehtiskeneä kuitenkin. Huumori ja mielikuvitusjutut olivat tärkeitä eikä mikään alue saanut olla niin pyhä, ettei sitä olisi saanut sorkkia. Yhteisestä kokemuspohjasta kummunnut eräänlainen säihkybohemistinen Mooses-ideologia syntyi myös Mooseksen mukana. Mooses-ideologia oli myös tietynlainen lifestyle, joka yhdisti Mooses-miehet omaksi heimoksi tai klaaniksi. Lifestylella oli taas vaikutusta tulevien lehtien sisältöön. Ensin tehtiin festaritempauksia ja ne ujutettiin myöhemmin lehden sisältöön ja linjaan. Kuvio saattoi mennä myös toiseen suuntaan. Mukana oli myös annos itseironiaa, josta on riittänyt huumoripitoista jutustelua ja pohdintaa kaveriporukassa näihin päiviin asti.

Miten tärkeä oli lehden ulkoasu ja tyyli?

Lehden tyyli ja ulkoasu olivat erityisen tärkeitä, vaikka tekniset ratkaisut rajoittivatkin mahdollisuuksia. Aina ei myöskään tiedetty miten saisimme hienot ideamme elämään. Mutta vimma ja into kehittää oli kova. Muistan kun suunnittelimme pienlehtien ulkoasun räjäytystä, kasettilehtien yhdistämistä zine-maailmaan, punk-tyylistä pehmpornojulkaisua yms. Tyyllillä haettiin ainakin dramatiikkaa, hämmennystä ja rujan ja kauniin yhdistelmää. Tavallaan oltiin ihan tosissaan ja kuitenkin samaan aikaan ihan kieli poskessa. Aina ei tiedetty edes itse mitä tästä tulee.

Miten lehti taitettiin? Oliko sinulla aiempaa kokemusta taittamisesta?

Lehden taitto lähti täysin omasta mielikuvituksesta. Mitään kokemusta mistään ei ollut, mutta jonkinlainen visio mielessä kuitenkin. Kämpä oli lehteä kasatessa täynnä vanhoja aikakauslehtiä, musiikkilehtiä, toisia pienlehtiä yms. ja kaikista oli leikeltä sopivia kuvia, taustoja, tekstipätkiä ja omat kuvat ja itse kirjoitetut jutut soviteltiin siinä kaaoksessa yhteen yrityksen, erehdysten ja kokeilujen kautta leikkaa- ja liimaa-konseptilla. Välillä jo valmis sivu meni uusiksi jne. Monesti värillisiin originaaleihin oli haettu kauan sopivaa tyyliä, josta mustavalkoisena suuri osa hävisi. Mutta sekin sopi kuvioon. Kun ei aina ollut itsekään täysin tietoisesti selvillä, mihin suuntaan lehti on tällä kertaa menossa.

Millaisista aiheista kirjoitit lehteen tai lehtiin?

Jokaiseen julkaistuun Mooses-lehteen tuli ainakin väljästi jonkinlainen teema. Kolmannesta numerosta tuli musiikkipainotteinen, mutta sen piti olla tilapäistä, koska seuraava lehti oli jo suunnitteilla ja osin jo kirjoitettu. Neljättä numeroa ei koskaan ilmestynyt, mutta se olisi ollut tematiikaltaan enemmän yhteiskunnallinen ja vihaiempi, mutta kuitenkin enempi tunnelmia maalailevasti kuitenkin. Juttuina mm. Jeesuksen toinen tuleminen, Matkaraportti Italiasta, Anarkistinen väitöskirja, Suomalainen ruletti yms. Kakkosnumerossa ja ykkösnumerossa oli enemmän huvittomia mielikuvitusjuttuja ja huumorijuttuja. Toki mukaan mahtui myös mm. Hanoi Rocks -haastattelu. Kakkosnumerossa seksuaalisuus oli enemmän pinnalla ja löyhänä teemana, jos oikein muistan (en ole nähnyt lehteä yli 30 vuoteen). Ykkösnumero oli enempi se ketsuppipullon avaus, kun eri tyylistä juttua pursui ulos. Ykkösnumerossa myös lähiötausta ja pikkukaupunkimaisuus näkyi enemmän, koska toinen jalka oli vielä vahvasti Kymenlaaksossa. Musiikkipainotteisessa kolmosnumerossa keskeisimpiä juttuja olivat nuorisoryhmäselvitys 1981, Mooses-linjaselvitys ja monet haastattelut (Ismo Alanko, Woude, Örn, Taskinen), joista suuri osa tehtiin Saapasjalkarokissa 1981.

Vaikuttivatko lukijoiden oletetut kiinnostuksen aiheet lehteen?

Lukijoiden kiinnostusta emme ainakaan tietoisesti miettineet. Mooseksen kolmosnumeron kohdalla on tosin maininta, että mukana on Wouden haastattelu, koska Woude myy hyvin ja plää plää plää. Myönsimme siis olevamme kaupallinen lehti. 😊 Lukijakirjeitä muistan jaotelleeni ryhmiin: kiinnostavat tyypit ja vähemmän kiinnostavat. Halusimme tehdä lehteä nimenomaan kiinnostaville tyypeille, emme kaikille.

Miten hyvin koit lehden heijastavan omaa persoonaasi?

Lehti heijasti mielestäni hyvin sen hetkistä persoona, koska olin itse päävastuussa jutuista ja myös lehden tyylistä. Myös kiihkeän vuoden aikana sattuneet monet tapahtumat ja persoona muovanneet kokemukset heijastuivat aika hyvin lehden tyyliin ja lehden linjan muutoksissa. Näin jälkikäteen sieltä pystyy jopa lukemaan omaa elämänhistoriaakin jollain tapaa, vaikka tietysti muutakin.

Jos kirjoitit muihin kuin omaan lehteesi, mihin lehtiin? Miten muihin lehtiin kirjoittelu erosi oman lehden teosta?

Mooses-aikana en kirjoittanut mihinkään muuhun lehteen, koska Mooses oli ykkösjuttu. Ennen Moosesta lähetin jutun Aivopesuun. Jutun tyyli oli ehkä asiallisempi eikä niin posketon kuin Mooseksen jutut. Joitain juttuja saattoi myös olla paikallislehdessä ennen Moosesta. Mooses-ajan jälkimainingeissa lähetin jutun anarkistilehti Musta Tuuleen. Juttu ei koskaan mennyt perille, koska poliisi takavarikoi sen. Isoveli valvoi tehokkaasti Kekkoslovakiassa, jota Kekkosen ja Koiviston välinen raja-aikakin edusti. Juttu oli yhteiskunnallisempi ja poliittisempi kuin Mooseksen jutut, vaikka jutussa oli Mooses nelosesta tuttua vihaisuutta ja angstisuutta.

C. Pienlehtiyhteisö ja ympäröivä kulttuuri

Miten lehteä levitettiin? Millaisia ajatuksia sinulla oli levittämisen suhteen?

Jonkin verran lehtiä tilattiin postitse. Toisiin pienlehtiin ja Soundiin oli lähetetty myynti-ilmoituksia. Lehtiä oli myynnissä myös ainakin Sturen levyssä (Helsinki), Tunnelin levyssä (Helsinki) ja joissakin haminalaisissa pikkuliikkeissä. Suurin osa myynnistä tapahtui kuitenkin festareilla ja konserteissa. Kesällä 1981 kiertelimme ahkerasti festareita ja lähes aina oli mukana kasa Mooseksia. Osa lehdyköistä tosin unohtui festarielämän pyörteissä teltan pohjalle. Festari-Mooseksen (numero 2) takakansi oli täynnä perseitä ja se ristittiin Pylly-Moosekseksi, jota saatettiin kaupata sloganilla "Haluatko persettä?"

Itse en ollut niin "myyntihenkinen", mutta muutamat kaverit olivat. Kaverit tilittivät osan rahoista minulle ja loput rahoista hupenivat useimmiten festarialueen ravintoloissa ja baareissa. Muutaman kerran teimme myynti-iskuja aamuruuhkassa Helsingin rautatieasemalla tyyliin 'Mooses pelastaa!' Jotkut harvat huvittuivat tempauksesta ja ostivat lehdykän sisällöstä välittämättä. Useimmat eivät tempauksesta välittäneet. Turpiin ei sentään tullut.

Millaisia suhteita sinulla oli muihin pienlehtien tekijöihin? Millaiseksi koit pienlehtiyhteisön?

Jonkin verran oli kirjeenvaihtoa muutamien pienlehden tekijöiden kanssa ja myös joissakin konserteissa tai festareilla törmäiltiin face to face. Koimme kyllä kuuluvamme pienlehtiyhteisöön, vaikka samalla olimme oman tien kulkijoita. Laaman Harry Spurg kuului ehkä ainoana lähempään tuttavapiiriin.

Millainen oli naisten asema pienlehtipiireissä?

En tuntenut noihin aikoihin ainuttakaan naispuolista pienlehden tekijää. Ainoastaan Mooseksen neljännessä numerossa oli lehden ulkoasuun vaikuttamassa (piirroksset, tyyli yms.) silloinen tyttöystäväni. Muuten olimme aika tiivis Mooses-miesten ryhmittymä ja naiset tai tytöt olivat meille lähinnä lehden lukijoita tai lukijakirjeiden kirjoittajia, joilta saimme palautetta, joskus valokuviaakin. Ehkäpä naiset olivat osittain myös muusia romanttisille sieluille. Mooses-miehillä (joillakin) oli bändiviritelmiä ja rokkiunelmat eivät olleet kaukana Mooses-meiningistä. Varsinkin kolmannen numeron aikoihin Mooses-tyyliin sopiva naisnäkökulma olisi kyllä ollut tervetullut ja muistan, että siitä puhuttiin, kun etsimme avustajia tms.

Miten tutustuit punkkiin ja miten punk vaikutti lehteen?

Kyllä The Clash oli minulle se, mikä punkissa ekana kolahti ja varmaan siinä 1977 lopulla ja 1978 alussa. 'I'm so bored with the USA' ja 'London's burning' kolisivat erityisen lujaa. Vielä ei oltu kuultu Ypöjen versiota 'Hamina palaa' Haminan työväentalolla, vaikka mielessään sen jo pystyi kuvittelemaan. Ja tietysti monet

suomalaiset iskivät vasta todella, esim. Se: Ei asfaltti liiku ja Mä haluan elää, Pellen Väkivalta ja päihdeongelma, Problemsin Raitsikka ja koko Pohjalla-levy 1978. Mutta enempihän se oli sellaista yksinäistä diggailua silloin, kun ei ollut hengenheimolaisia Haminan tai kotilähiön seudulla. Paikallisen lähiön lössi ei pahemmin punkista silloin perustanut ja turpaan uhkasi tulla, jos piti vaikkapa Pelle Miljoona-badgea rotsin rinnoissa. Karhulan festareilla kesällä 78 olin kyllä nähnyt Eppu Normaalin. Jengiä oli tosi vähän ja en muista, että bändi olisi niin järin suurta vaikutusta tehnyt. Ehkä meillä oli silloisen porukan kanssa enempi muuta mielessä kuin bändit silloin. Vodkaakin oltiin juotu pullo per jätkä. Taisi olla sitten maaliskuussa 1979 Anjalan Vepskillä, kun oli Pelle Miljoona & 1980 ja se keikka räjäytti potin. Todellinen herätys, joka on jäänyt mieleen parhaimpina keikkana kautta aikain. Pelko ja Viha ei ollut vielä ilmestynyt tai oli juuri ilmestymässä. Ekstaasia olin kokemassa parin haminalaisen punkin kanssa, joihin olin juuri tutustunut. Messissä oli lisäksi itse väsäyttä Pelle Miljoona & 1980 -lakana. Siitä lähtien musiikki oli vain punkkia eikä mitään muuta. Iggy & Stooges havahdutti siihen, että elämää oli ollut ennenkin ja siitä sitten aukesivat taas uudet maailmat. Pienlehti-innostus alkoi punk-herätyksen jälkeen syttyä vuoden 1980 aikana, jolloin suurin punk-huuma oli jo tauonnut. Silti punk vaikutti vahvasti taustalla Mooseksen syntyyn. Ekaa Moosesta alettiin kasaamaan kesällä/syksyllä 1980.

Oliko punk vain musiikkia ja musiikki vain punkkia?

Punk ei ollut vain musiikkia vai oliko se edes musiikkia? Olemme joskus kavereiden kanssa miettineet, mitä meistä olisi tullut jos emme olisi hypänneet mukaan punk-juttuun. Olisimmeko vielä hengissä? Mitkä olivat vaihtoehdot? Maailma oli silloin niin helvetin ahdas, ettei vaihtoehtoja juuri ollut. Olisinko voinut laulaa rokkapillua etelävaltioiden lippu farkkutakin selässä? Vai olisinko voinut bodata ja hakata homoja tai pitkätukkia? Tai entäpä mahdollisuus olla kiiltävä discohai valkeissa farkuissa? Onneksi valintaa niiden vaihtoehtojen välillä ei tarvinnut tehdä.

Miten suhtauduit korkea- ja populaarikulttuuriin pienlehtivuosina? Entä politiikkaan?

Korkeakulttuurilla (määrittelystä totta kai riippuen) ei ollut tuohon aikaan suurta sijaa meidän maailmassa. Äärimmäiset ja ekstremistiset taidesuuntauukset ja kirjalliset kokeilut kyllä kiehtoivat ja houkuttivat. Kaikenlaisten ääri-ilmiöiden suodattaminen itseilmaisuuksiin ja lehteen houkutteli minua ja muitakin Mooses-miehiä. Populaarikulttuurin puolelta armon saivat jotkut b- tai ö-luokan tuotokset ja toisaalta ökykaupalliset tuotokset, joita saatettiin ihannoida osin tosissaan ja osin kieli poskessa (esim. glamour-rock). Hippikulttuuriin suhde oli kaksijakoinen. Osallistuvat ja tiedostavat hämyt olivat kauhistus, mutta psykedeeliset hipit saattoivat myös inspiroida. Musiikkipuolella tapahtui post-punkin jälkimainingeissa hyvin paljon kiinnostavaa ja uusia uria aukovaa. Kaupalliset huijarit (mm. Malkku McLaren, dekadenttiset pornokeisarit tms.), hulluuteen vajonneet taiteilijat, suomalaiset kylähullut, saarnamiehet ja sekopäiset anarkistit herättivät tunteita. Yleensäkin tuntui hienolta olla kiinnostunut ja inspiroitunut kaikesta, mikä hämmensi punk-kenttää ja olla silti osa pienlehtiyhteisöä. Tai ainakin halu hämmennykseen oli suuri. 😊

Politiikka... Hmm... Täytyy oikein miettiä. Eikös silloin jumaloitu Amerikkaa ja samaan aikaan kumarrettu Kekkosta, joka kumarsi kaikkien puolesta itään, jossa dementoituneet ukkelit heilutteli kättään ohjusrivin edessä? Ja joka jepellä olisi pitänyt olla sanoma lauluissaan. Sanoma oli sitä, että siihen tuotokseen oli lätkäisty valmis tarra, mikä kertoi kumman joukoissa seisot. Ei jumalauta! Kuka oikeasti oli kiinnostunut politiikasta silloin? Oikeastaan punk oli sen ajan todellista politiikkaa! Ja Mooses oli meidän todellista politiikkaa kulttuurianarkian muodossa!

Millaisen vastakulttuuri näyttäytyi silmissäsi?

Vastakulttuuri oli kaiketi silloin ainoaa todellista kulttuuria meidän silmissä. Populaarikulttuurin hedelmistä oli tarkoitus suodattaa ulos vain ja ainoastaan vastakulttuuria. Kaiken kulttuurissa piti kulkea kohti totaalista räjäytystä. Toisaalta jos ns. vastakulttuurista alkoi tulla liian tosikkomaista tai vakavasti otettavaa,

sitä sai ja sitä piti näpäyttää luomalla ihannoituja kuvia kaupallisista huijareista tms. Mikään ei saanut olla pyhää ja kaikella sai leikkiä!

D. Lehden tekemisen jälkeen

Milloin ja miksi lopetit lehden tekemisen? Seurasitko pienlehtimaailmaa vielä sen jälkeen?

Kun Mooses nro 3 oli saatu ulos painosta syksyllä 1981, tuntui päivänselvältä, että Mooseksen taru jatkuu entistä ehompana. Kolmosnumerosta oli otettu 500 kappaleen painos ja jatkosta oli suuria suunnitelmia, vaikka osa vanhasta Mooses-jengistä oli hajoamassa. Osa nelosnumeron jutuista alkoi jo olla valmiina ja lehti valmistui lopulliseen muotoonsa loppuvuoden 1981/alkuvuoden 1982 aikana. Lehdessä oli jopa enemmän sivuja kuin aiemmin ja olin tyytyväinen lopputulokseen. Nelosnumeron tematiikka poikkesi edellisestä. Jutuissa oli enemmän angstia, vihaisuutta ja jopa yhteiskunnallisuutta, tosin Mooses-tyylillä maustettuna. Ongelmaksi muodostui raha. Yksi Mooses-miehistä oli riehunut Limeksen kirjapainossa ja painolaskujen lisäksi maksuun oli tulossa lasku hajonneista huonekaluista. Opintolainoilla ei enää maksettaisi uutta lehteä. Dekadenz-Nisonen oli kiinnostunut kustantamaan Mooses nelosen, mutta kaipasi lehdykkään lisää seksiä selaillessamme originaalisivuja Lepakossa. En suostunut minkäänlaisiin muutoksiin ja homma kaatui siihen. Puoli vuotta aiemmin olisin ehkäpä ollut innostunut seksijuttujen lisäälyyn, mutta nyt olivat ajat toiset. Mooses kakkosen ja kolmosen kepeys ei tähän numeroon enää istunut. Originaalisivut siirrettiin kaapin pohjalle odottamaan uutta aikaa, jota ei koskaan tullut. Puolen vuoden kuluttua suunnitellut jutut alkoivat tuntua jo hieman vanhentuneilta eikä uutta Moosesta enää syntynyt. Tietyin väliajoin ajatus jäähyväislehden uudelleen lämmittelystä on noussut kuitenkin esiin.

Miten koit siirtymän hardcore-aikakauteen vuoden 1982 paikkeilla?

Syksyllä 1981 kävimme Mooses-jengin kanssa Dead Kennedysin keikoilla Helsingissä ja Saarijärvellä, jonne pääsimme sisään Moosesta järkkäreille vilauttamalla. Lama, 000, Partisans ja Bad Brains nostattivat taas syksyllä punk-lipun korkealle, kun systeemi iski takaisin ja lujaa. Poliisin pamppu tuli tutuksi ja syksyn kokemukset esim. Italian ja Berliinin matkoilta heijastuivat Mooses numero 4:n angstia tihkuvissa jutuissa. Kesän kepeydestä oli kuljettu pitkä matka vuoden 1982 hardcore-sahaukseen, joka niissä tunnelmissa tuntui aluksi jopa tuoreelta ja raikkaalta. Hyvin nopeasti totesin kuitenkin, etten kuulu tähän "uskonlahkoon", vaikka joistakin bändeistä jopa tykkäsin ja minulla oli hc-joukossa myös muutamia kavereita. Puntalassa tuli kuitenkin käytyä kesällä 1982, mutta käännyttä minusta ei tullut. Entisen pienlehtiyhteisön (1980-1981) maailma oli kaikesta huolimatta jäänyt mieleen paljon vapaampana ja inspiroivampana kuin HC-piirin yksitotiset julistukset. Laamaa tuli kuitenkin luettua jonkin verran vuoden 1982 jälkeen, vaikka muuten zinet eivät niinkään enää innostaneet. Laaman Harry Spurg tuli tutuksi vuoden 1983 paikkeilla ja vuosina 1983-1984 oli myös jonkinlaista kiinnostusta herättää Mooses taas henkiin.

Miten lehdenteko vaikutti myöhempään elämääsi (esimerkiksi ystäväpiiri, arvot, ammatti)?

Osa Mooses-ajan ihmisistä on jäänyt pysyvästi ystäväpiiriini. Melkein pä samat kamut kokivat yhdessä ensin punk-herätyksen (1978-1979), Mooses-ajan (1980-1981) ja Mooseksen lopun ja heräämisen toiseen todellisuuteen (1982-1983) ja kyllähän niin vahvat yhteiset tunnekokemukset jättävät vahvan jäljen. Elämä on sen jälkeen vienyt Mooses-miehiä hyvinkin erilaisiin suuntiin, mutta silti yhteisestä nuoruudesta kumpuavat muistot yhdistävät ja hyvin nopeasti löytyy yhteinen sävel, kun jutustelemme tai tapaamme. Nykyisin on myös helppo nauraa monille jutuille, mille silloin ei osattu. Olemme miettineet oliko meillä silloin itseironian tajua, mutta selvää vastausta ja muistikuvaa asiasta ei ole. Jollain tapaa kait oli, mutta toisaalta taas ei. Tämä Oranssin pienlehtiprojekti herätti myös meidän kaveriporukassa todella antoisat keskustelut (fb, messenger). Tuntui, että kommellusten ja tapahtumien määrä punk- ja Mooses-vuosina oli

aivan loputon, kun aina joku muisti jotain kadonnutta. Mutta helvetin hienoa ja kertoo myös omaa kieltään siitä, kuinka tärkeästä jutusta tässä pienlehtiprojektissa on kysymys. Juho Hännisen lanseeraamia termejä käyttäen: "Ei nyt mikään pandan alalaji, mutta hyvin hyvin lähellä sitä!"

Jos jatkoit myöhemmin journalistista toimintaa, koitko pienlehtitaustan vaikuttaneen toimittajantyöhösi esimerkiksi tyylin tai työskentelytapojen kautta?

Kyllä mulla on vahva tunne ja kutina siitä, että punkin ja Mooses-ajan vapauttama itseilmaisuus näkyy ja tuntuu pysyvästi tavassa tuottaa tekstiä tai muutenkin itseilmaisussa. Välillä se saattaa kadota arjen ja työelämän paineissa ja puristuksessa, mutta lopulta löytyy aina. En nykyisessä työssäni varsinaisesti tuota journalistista sisältöä, vaikka toimittajatutkinnossa tulikin opiskeltua Tampereella 1980-luvun lopulla. Silti eri tyyppisiä tekstejä eri tilanteisiin tulee nykyisessäkin työssä toimitettua ja uskon, että jollakin tapaa tähänkin suodattuvat punkin ja Mooses-ajan jäljet. Tietty hulluttomuus synnyttää ideoita ja sellainen asenne on hyvä säilyttää teitpä sitten melkein mitä tahansa. Tietysti punk-vuodet ja pienlehti-aika oli vain yksi elämänvaihe ja on ollut myös muita hyvin tärkeitä vaiheita, joilla on ollut iso merkitys. Mutta eihän Mooses-aika unohdu koskaan ja todellakin hämmästyttävää on se, miten rikas ja pohjaton aarreaitta tuolta ajalta löytyy. Ainakin yhden jäähyväisnumeron verran tarinaa löytyisi. Ehkäpä tästä kaikesta pursuaa taas jotain, mikä avaa hanat.

E. Vapaata muistelua, havaintoja ja pohdintaa pienlehdistä ja ympäröineestä punk-kulttuurista

Teimme keväällä 1981 myös Mooses-kasetin, josta ounastelimme uutta aluevaltausta pienlehtimaailmaan. Mooses-kasetti oli kasettiformaatissa toteutettu pienlehti, joka sisälsi levyarvosteluja, haastatteluja (mm. Stefan Piesnack, suomalaista teininuorisoa tanssilavoilla yms.), raportti matkasta Metsäkylän seuratalolle, jossa bändejä (matkalla jouduimme mm. tappeluun ja joku juntti ehti lyödä kasettinauhuria), itse kirjoitettuja tarinoita/kuunnelmia tms. Mooses-kasetteja oli myynnissä tosi vähän (ehkä 50 tai alle) ja niitä oli myynnissä ainakin Sturen levyssä, Tunnelin levyssä ja joissakin haminalaisissa liikkeissä. Kasetti oli meille vasta kokeilua ja ajatus oli toteuttaa dramaattisempia ideoita seuraavissa numeroissa. Sturen levy kuitenkin palautti kasetit, koska kasetilla oli levyarvostelujen seassa pieniä pätkiä artistien musiikkia. Olimme olleet siinä luulossa, että lyhyt pätkä musiikkia saa olla eikä Teosto siihen puutu, mutta tämän takia otimme kuitenkin kasetit pois myynnistä. Mooses-kasetti-idea unohtui muutenkin kesän 81 jälkeen, kun Mooses-jengi alkoi hajota.